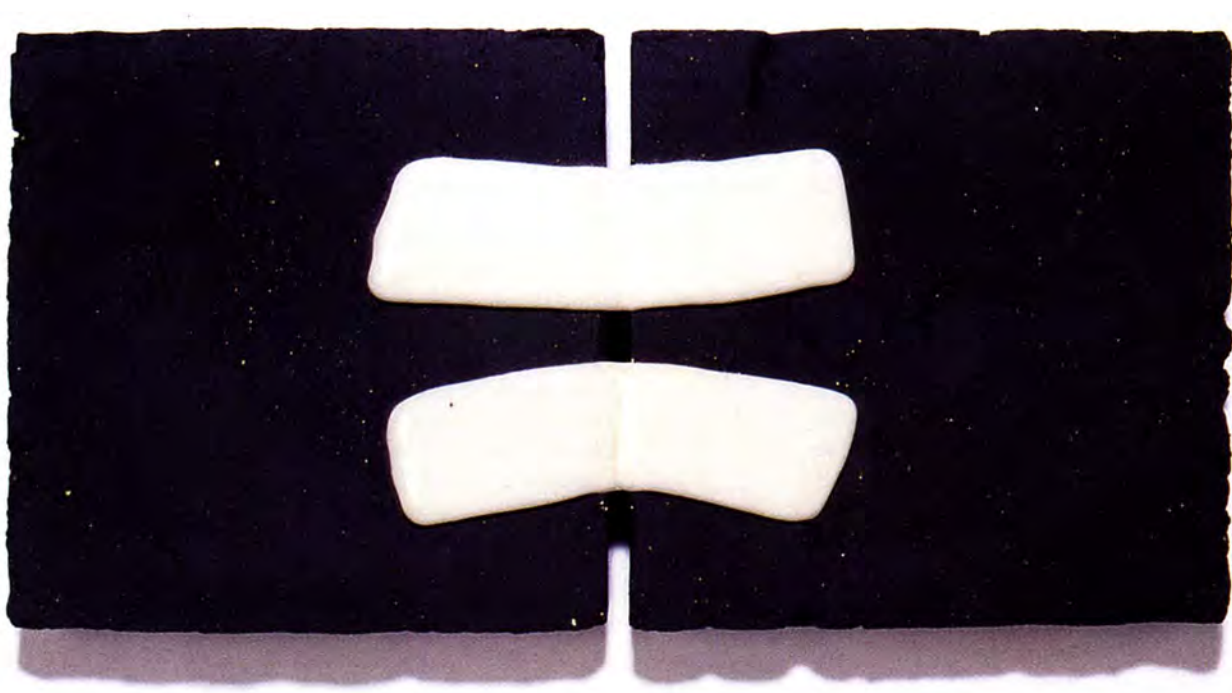

5

Wil van Blokland
Niek HooglandGustavo Perez
Chantal TramasureBouwkeramiek
25 x inspiratie

losse nummers € 3,75 + september 2005 + 25e jaargang + www.klei.nl

Strijd en verbinding

Ze maakt geen figuratief werk, maar toch gaan de keramische sculpturen van Wil van Blokland voortdurend over mensen, relaties en gevoelens. Heel bekend is ze ook vanwege haar grafmonumenten.

Haar professor zei het al: 'U bent geen sociaal wetenschapper.' Op aandrang van haar ouders wilde Wil van Blokland (1954) een universitaire studie en haalde haar kandidaats culturele antropologie, maar de studie bevredigde noch haar reislust noch haar behoefte aan contact met andere mensen. Het 'sociaal pottenkijken' stuitte haar tegen de borst. De beroepstest die ze daarna deed, wees uit dat ze eerder moest zoeken in 'creatief' en 'therapeutisch'. Op de

nieuwe, experimentele lerarenopleiding D'Witte Leli in Amsterdam voelde ze zich gelukkig wel op haar plaats; ze deed er handvaardigheid en textiele werkvormen. Vooral keramiek vond ze geweldig. Daarna volgde ze ruimtelijke vormen en keramiek aan de Amsterdamse Academie voor Beeldende Vorming.

Licht en zwaar

Na haar opleiding richtte Wil van Blokland haar eigen atelier in en begon ook met lesgeven, onder andere aan het Da Vinci College in Purmerend, wat ze elf jaar zou blijven doen. Haar eigen werk draaide om de strijd tussen materialen: klei gecombineerd met steen of gespleten hout. Maar toen ze met glas bezig was, dacht ze op een gegeven moment: 'Die tegenstelde krachten hoeven niet meer aanwezig te zijn om een werkstuk sterk te maken.' Glas bleek een meditatief punt te

Technische details

Grafmonumenten

Haar grafmonumenten maakt Wil van Blokland van Yingerling klei WB 01795 (wit) of K134 (zwart). Na de biscuitstook vindt op 1220 °C respectievelijk 1160 °C de gladbrand plaats, tegen het sinterpunt aan. Ze gebruikt een glazuur dat voor buiten geschikt is. Het eindproduct mag maximaal 2-3% van het eigen gewicht aan vocht opnemen, anders bestaat de kans dat het monument kapotvriest in de winter. Om een glazuur te testen schenkt ze wel hete

koffie over de proefplaatjes, vriest ze in, en herhaalt dit enkele malen. Als ze glas gebruikt in een monument, maakt ze daar eerst een vorm van en modelleert daar de klei omheen. Het glas wordt voor de stook tijdelijk verwijderd, waarbij ze ervoor zorgt dat er extra ruimte is tussen glas en klei met oog op de krimp. In totaal is ze vaak een half jaar bezig met één grafmonument: een maand voor het ontwerp, dan de productie, twee tot drie maanden drogen, vervolgens stoken, glazuren en

weer stoken. De letters laat ze vaak door steenhouders in het eindproduct zandstralen. Het voordeel daarvan is dat dan zonder problemen achteraf nog tekst toegevoegd kan worden. De kosten zijn vergelijkbaar met een gewone grafsteen.

Glas

Wil van Blokland gebruikt bestaand glas (onder andere uit tuintcentra) en vervoert dat door verhitting. Ze voegt geen afvalstukjes samen, aangezien die nooit dezelfde uitzettings-

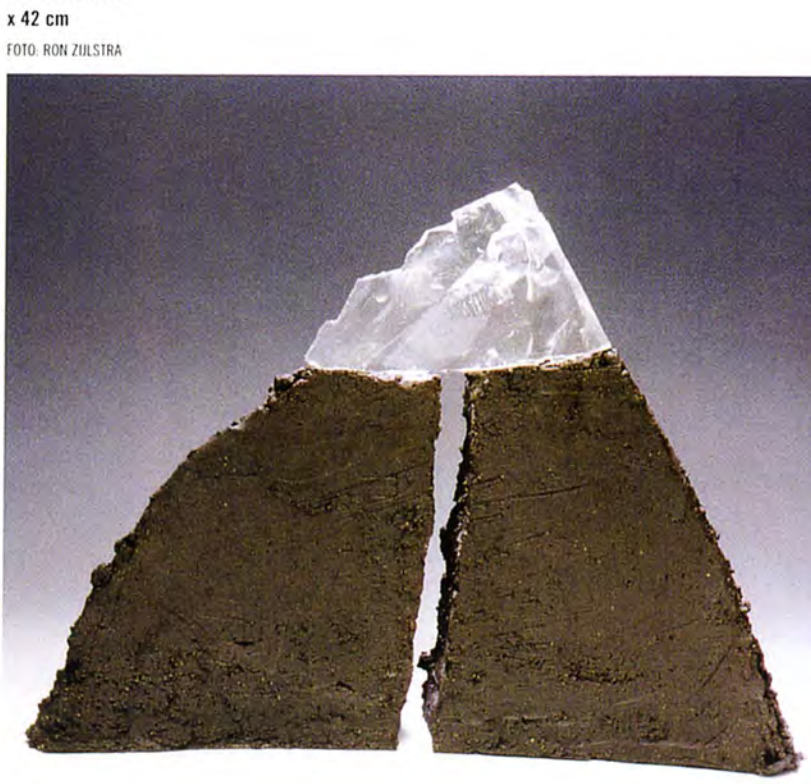
Foto pagina 4: Zwarte blokken van steengoed, met een verbinding van gesmolten porselein, 2003, 21 x 42 cm

FOTO: RON ZULSTRA

Foto's deze pagina, links: Grafmonument van keramiek en glas, 110 cm

FOTO: RON ZULSTRA

Foto rechts: Zwarte klei en kristal, 1999, 45 x 45 x 9 cm

zijn, terwijl steen en klei voor haar als het ware het raamwerk van het leven vormen. Lange tijd heeft ze daarom glas met keramiek gecombineerd. 'Glas heeft al zoveel van zichzelf, dat de neiging tot decoratief werken heel groot wordt. Maar ik houd van zeggingskracht; het gaat me niet om de decoratie. Glas heeft een functie voor mij: het verlichten van een object, in meerdere betekenissen.'

Ze heeft altijd abstract werk gemaakt. Toch gaat al haar werk over mensen, gevoelens, strijd en verbinding. Zo maakte ze na een shigaraki, in 2001, in een werkcentrum in het Japanse Shigaraki, een serie zwarte kleiblokken, die verbonden zijn door fragiele lijnen van 40% fritte en 60% porselein. Het is een symbolische weergave van de even kwetsbare relatie tussen twee mensen. De serie *Capsules* uit 2004 bestaat uit elf capsuleachtige vormen die door de beschrijving elk een eigen karakter hebben gekregen. Een soort familie, waarvan

de leden elkaar aantrekken, verdragen of afstoten. Als de thematiek haar wat te zwaar wordt, geeft ze soms een andere draai aan haar sculpturen: In 2001 maakte ze een serie portretten, die liefde, eenzaamheid en intensiteit in gevoelens verbeelden. Maar de koppen kunnen ook ondersteboven worden neergezet. Dan worden het open vormen. Kunst wordt vaas. Een symbolische handeling, die Wil in enkele korte, poëtische zinnen heeft weten te vervatten: 'Het een kan niet zonder het ander. Het lichte wordt mooi, omdat je het zware kent. Het zware kun je verdragen, omdat je het lichte toestaat.'

Troost en loutering

In 1988 begon Wil van Blokland met grafkunst. Aanleiding was een verzoek van iemand die een sculptuur van haar hand graag in het groot op het graf van zijn vrouw wilde plaatsen.

coëfficiënt hebben, maar gebruikt voor een object altijd glas uit één stuk.

Ze stookt glas in een (lossende) keramische mal of een speciale gipsen mal (zelfgemaakt: 2 delen gips, 2 delen kwarts, 1 deel chamotte), met een separator erin, tot zo'n 900 °C in de oven. De eindtemperatuur is afhankelijk van het soort glas. Vensterglas heeft 960 °C nodig.

Glas vergt in de oven een andere behandeling dan keramiek. Het is

een slechte geleider, daarom moet bij (grote) glasvormen de oven zeer gelijkmatig van temperatuur zijn en vooral de afkoeling onder de 550 °C zeer langzaam plaatsvinden.

Om het glas helder te houden, moet de ontglazings- of kristalvormzone juist zo kort mogelijk worden gehouden. Dat betekent snel opstoken en afkoelen tussen 700 en 800 °C. Glas kan heel lang boven deze temperatuur worden gehouden, zonder dat er verder iets gebeurt. Het is overigens niet handig klei en glas tegelijkertijd

in dezelfde oven te stoken: zelfs een klein korreltje klei in het glas kan een breuk veroorzaken.

Na de stook bewerkt ze het glas met de diamantslijper en bevestigt het daarna in het keramische werkstuk.

In haar vrije werk stookt Wil ook wel eens glas mee in de klei. Het glas gedraagt zich dan als een glazuur. Er ontstaat in dit geval altijd een crackle-effect. Tijdens de stook moet het aflopende glas worden opgevangen in een bak onderin de oven.

Goud

Goud geeft een werkstuk een bijzonder aanzien. Wil van Blokland handteert drie methoden om 'goud' aan te brengen op haar objecten. Ze gebruikt Botz Goldglasur 9541, te stoken op 990 tot 1010 °C, of goudluster, te stoken op 730 °C (derde stook), of bladgoud.

Het aanbrengen van bladgoud is niet moeilijk, maar vergt wel nauwkeurig werken. Allereerst brengt Wil met een zacht kwastje een dunne laag

Van 24 september tot en met 23 oktober doet Wil van Blokland mee aan de kunst- en poëziefestiviteit *Veldwerk 2005* in de Schaalsmeerpolder tussen Wormer en Oostknollendam, gemeente Wormerland. Open op zaterdag en zondag van 10.00 tot 18.00 uur. Vertrekpunt: Poelboerderij, Veerdijk 106 in Wormer.

Info: inmajori@cs.com en www.veldwerk.org.

Van 8 oktober tot en met 13 november exposeert ze bij galerie De Kapberg, Slotweg 17, Egmond aan den Hoef, (072) 506 26 45. Open: zaterdag en zondag van 13.30 tot 17.00 uur en op afspraak.

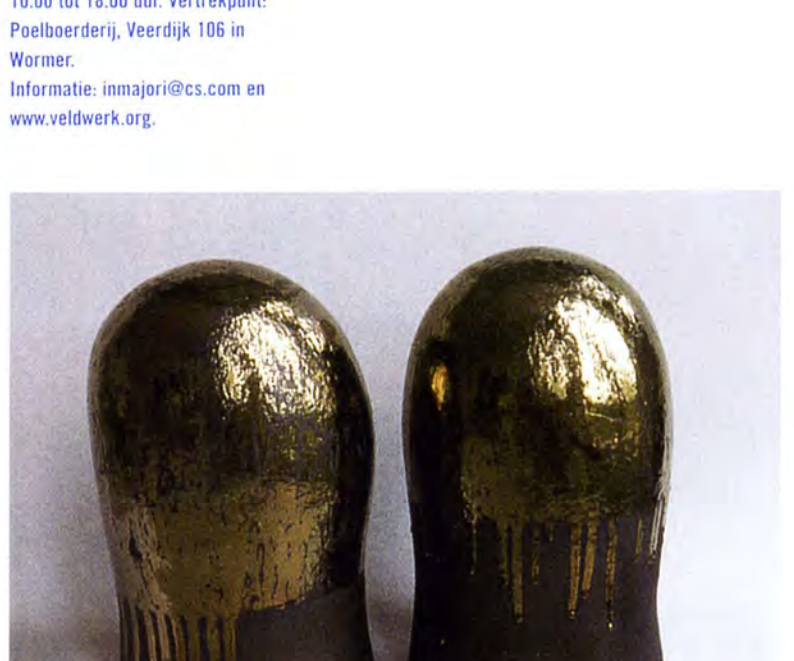

Foto links: Atelierfoto met op de voorgrond de serie *Capsules*, 2004, 110-130 cm

HOOG FOT: WIL VAN BLOKLAND

Foto rechts: Koppen uit het project *Zwaar en licht*, 1999, 43 cm

FOTO: PIET HERMANS

Foto onder: Wil van Blokland

FOTO: MELS BLOOM

Ze ging eens kijken op de begraafplaats en werd te richte door de eentonige rijen van onpersoonlijke grafen. Ze geraakt met een aantal andere kunstenaars de stichting Memento op, waarin kunstenaars samenwerken die gedenkbeelden maken. Sindsdien besteedt ze de helft van haar tijd aan vrij werk en de andere helft aan grafkunst. Inmiddels heeft ze meer dan 130 grafmonumenten gemaakt. Haar vrije werk is voor haar noodzaak om haar grafkunst te kunnen maken. Ze legt uit: 'Je kunt geen opdrachten doen als je geen vrij werk maakt om jezelf te inspireren.'

Het lijkt misschien naar om veelvuldig zo intensief met anderzins verdriet te worden geconfronteerd, maar zelf vindt ze dit werk vooral heel waardevol: 'Je kunt troost en loutering vinden in een grafmonument. Mensen willen vaak een sobere vormgeving, dat geeft ruimte voor eigen invulling. En het blauwe glas dat ik soms plaats in een monument werkt als de meditatiepunt.' Het is niet haar bedoeling een

eigen statement neer te zetten met een monument. 'Het komt erop neer dat ik mijn expertise, mijn vertaalvermogen gebruik om hun verhaal neer te zetten. Als mensen zeggen 'Dit hoort bij...', dan vind ik een opdracht geslaagd.'

Pas toen ze enige tijd bezig was met dit werk besefte Wil dat ze hiermee haar therapeutische gaven benut. Ze vindt het heel bijzonder zo dicht bij mensen te staan in zo'n moeilijke periode: 'Mensen zijn zo kwetsbaar dan. In het onderwijzen was het een nadeel dat ik me van nature kwetsbaar opstel, maar in dit werk is het een groot voordeel.'

Yna van der Meulen

Wie meer wil weten over het werk van Wil van Blokland kan contact met haar opnemen: [Jisperweg.53.A.1464.NG.Westbeemster.\(0299\).68.18.76](mailto:Jisperweg.53.A.1464.NG.Westbeemster.(0299).68.18.76), www.wilvanblokland@quicknet.nl, www.wilvanblokland.nl, www.memento-gedenkbeelden.nl.

Mixtion aan op het droge oppervlak. Dat is een langzaam uithardende lak die kleverig blijft. Belangrijk is de wachttijd die daarop volgt. Deze is afhankelijk van de samenstelling van de lak en is aangegeven in de gebruiksaanwijzing. Bij de ene soort Mixtion moet het bladgoud na drie uur worden aangebracht, bij een andere soort kan dat pas na twaalf uur. Te vroeg plakken levert een slecht, met resultaat op; te lang wachten heeft onvoldoende hechting tot gevolg. Moet een groot oppervlak

worden bedekt met bladgoud, dan is het daarom raadzaam dat in gedeelten met de lak te bedekken. Als de lak nog net kleverig is, kan het bladgoud worden aangebracht met een (breed) goudkwastje. Daarna nog even 'nakwasten'. Er bestaat ook bladgoud op vloeiop papier. Dat wordt, met het papier, op de lak gedrukt en met de vinger erin gewreven. Het vloeiop papier laat dan vanzelf los.

Wil betreft haar bladgoud bij Duller & Co in Amsterdam, een firma die is gespecialiseerd in bladgoud: dubbel-torengoud met platina toetslag, een 23,75 karaats bladgoud (sterker dan 24 karaats goud), te koop als vast op vloeit voor € 27,76 of los voor € 25,89 inclusief BTW (25 blaadjes 80 x 80 mm). Geel bladkoper lijkt erg op bladgoud en is goedkoper en daarvoor meer geschikt voor grote oppervlakken, maar oxideert wel.

